

Analýza zájmu studentů středních škol o podnikání ve vybraných regionech Olomouckého kraje

V rámci projektu Smart Akcelerator Olomouckého kraje II
reg. číslo CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_055/0016626
realizovaného v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a
vzdělávání

Klíčová aktivita: **Mapování a analýzy**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Analýza zájmu studentů středních škol o podnikání ve vybraných regionech Olomouckého kraje

Klíčová aktivita: Mapování a analýzy

Jeremenkova 1211/40b, 779 00 Olomouc

Zpracováno ke dni 18. 12. 2020
Autor: Jakub Vylíčil, RIS3 analytik

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Obsah

Úvod	3
Metodika sběru dat	3
Přerovský region	4
Souhrnná analýza	10
Prostějovský region	11
Souhrnná analýza	15
Jesenický region	15
Závěr	17
Zdroje	17

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Úvod

Tento dokument je výsledkem dlouhodobého mapování a analyzování zájmu zejména studentů středních škol ve vybraných regionech Olomouckého kraje v oblasti podnikání. Dokument byl zpracován jako analytický podklad pro *Komplexní návrh realizace pilotního ověření strategického projektu Krajský ekosystém pro podporu podnikání a podnikavosti: preinkubace a inkubace* (dále také „SP preinkubace a inkubace“) a pro připravované projekty inovačních hubů pro města Přerov, Prostějov a Jeseník.

Metodika sběru dat

Od května do října 2020 docházelo ke sběru dat na středních školách v přerovském a prostějovském regionu ve formě dotazníkového šetření. Dotazníkové šetření proběhlo elektronickou cestou prostřednictvím platformy Google Forms. Respondenti byli požádáni o vyplnění dotazníku při osobních návštěvách RIS3 developerů na vybraných školách, popřípadě řediteli, kariérními poradci a vyučujícími na šetřených středních školách.

Předdefinované možnosti odpovědí jsou výsledkem předchozích jednání v rámci RIS3 týmu, odborníky na společenskovední výzkum a zástupci soukromého a veřejného sektoru. Ke každé otázce byl umožněn komentář nebo volba jiné. Respondent tedy dostal prostor popsat a uvést svůj vlastní názor. Vybrané otázky neměly povinný charakter, tedy dotazovaný mohl danou otázku přeskočit, nevyplnit. V případě, že otázka umožňovala výběr, byl tento výběr vždy umožněn, tedy respondent mohl volit více možností souběžně.

V případě jesenického regionu probíhaly osobní strukturované rozhovory s řediteli a kariérními poradci vybraných středních škol v regionu. Výsledky těchto rozhovorů jsou rovněž součástí této analýzy.

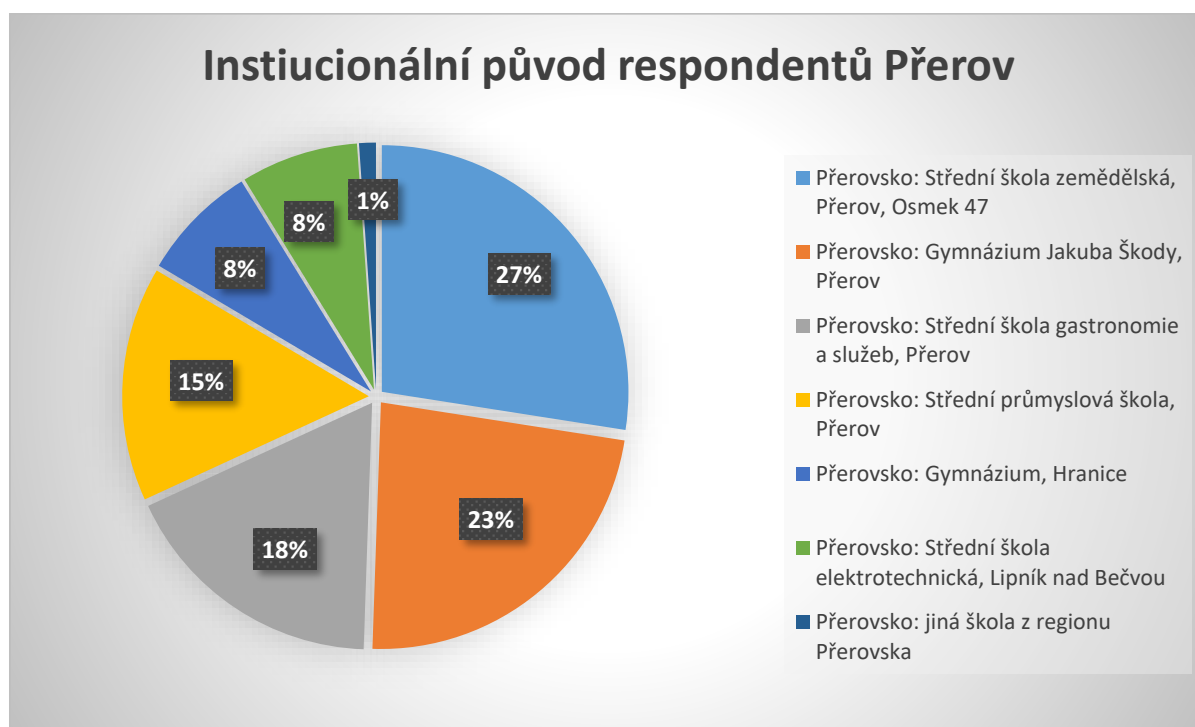

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Přerovský region

Na Přerovsku bylo vyplněno respondenty celkem 91 dotazníků ze škol viz graf č. 1. Nejvíce dotazníků bylo vyplněno studenty ze Střední školy zemědělské v Přerově. Dále se dotazníkového šetření účastnili studenti Gymnázia Jakuba Škody, studenti Střední školy gastronomie a služeb, Střední průmyslové školy, Gymnázia Hranice a Střední školy elektrotechnické z Lipníka nad Bečvou.

Graf č. 1 Přehled respondentů podle škol, zdroj dotazníkové šetření

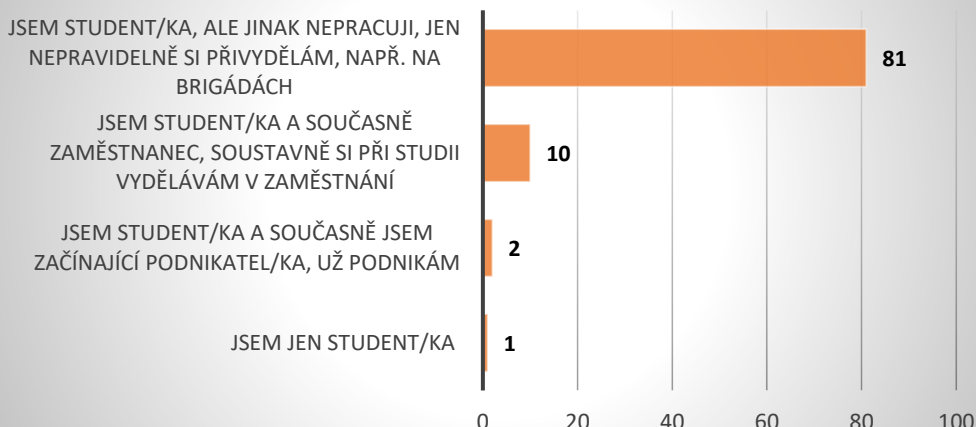
Ohledně dotazu, zda respondenti pracují, respektive jaké je jejich povolání většina respondentů zvolila odpověď „Jsem student/ka, ale jinak nepracuji, jen nepravidelně si přivydělám, např. na brigádách“. Zajímavé je, že několik respondentů si již při studiu vydělává v zaměstnání viz graf č.2.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

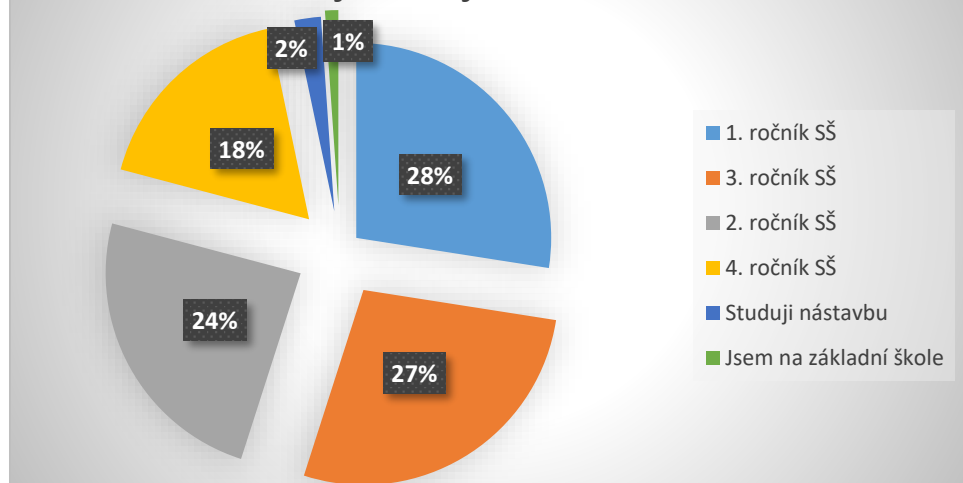
Pracujete souběžně se studiem?

Graf č. 2 Počty již pracujících studentů při studiu, zdroj dotazníkové šetření

Dotazovaní studenti byli rovnoměrně studenti všech ročníků střední školy, výjimky tvořil jeden student studující základní školu a dva studenti studující nástavbu viz graf č. 3.

V jakém jste ročníku?

Graf č. 3 Dokumentace rovnoměrného věkového zastoupení respondentů, zdroj dotazníkové šetření

Dalším z bodů dotazníku byla otázka na existenci předmětu/ů souvisejícím s podnikáním – dle dotazníku největší množství respondentů nemá v rámci studia žádný předmět související s podnikáním (35 %). Zbývající dotazovaní nicméně přišli do kontaktu se specifickými předměty (31 %) nebo minimálně alespoň okrajově v rámci jiných předmětů (31 %) viz graf č.4.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

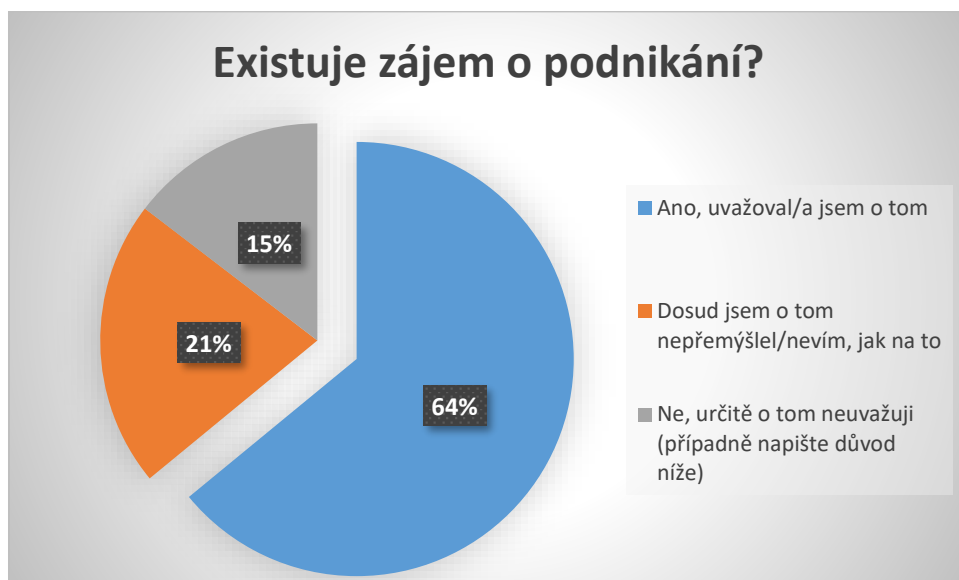

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Graf č. 4 Existence předmětů zaměřených na podnikání, zdroj dotazníkové šetření

Na otázku, zda by byl respondent ochoten podnikat, odpovědělo celkem 64 % souhlasně viz graf č. 5.

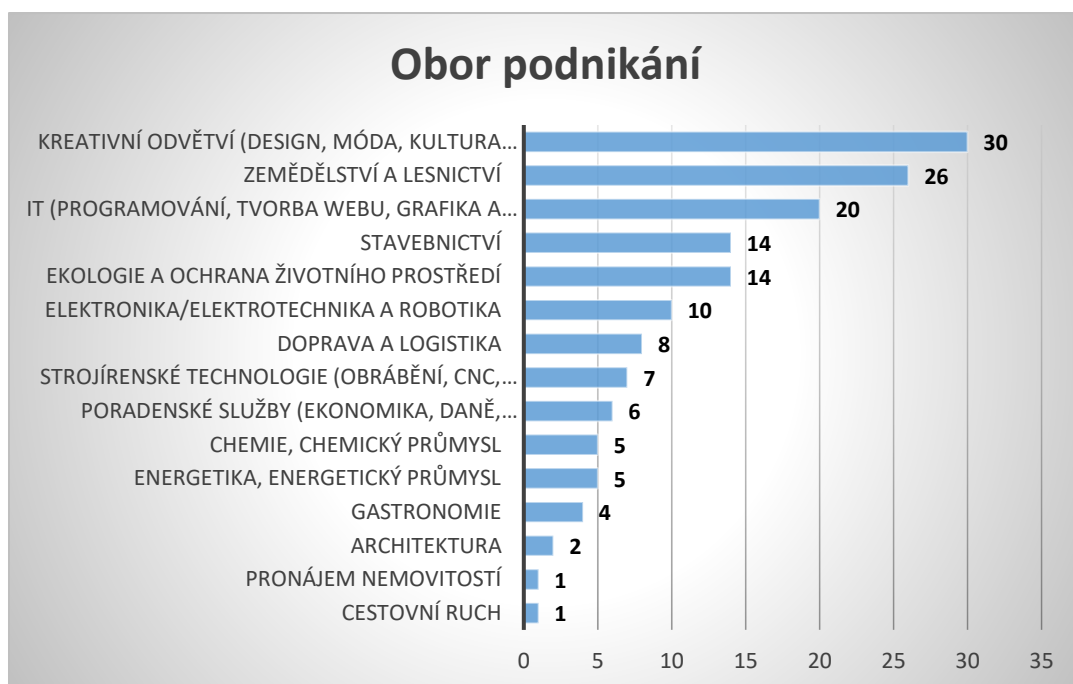
Graf č. 5 Zájem o podnikání, zdroj dotazníkové šetření

Mezi obory, které jsou nejvíce zajímavé pro respondenty, patří hlavně Kreativní odvětví, zemědělství a lesnictví a dále IT obory.

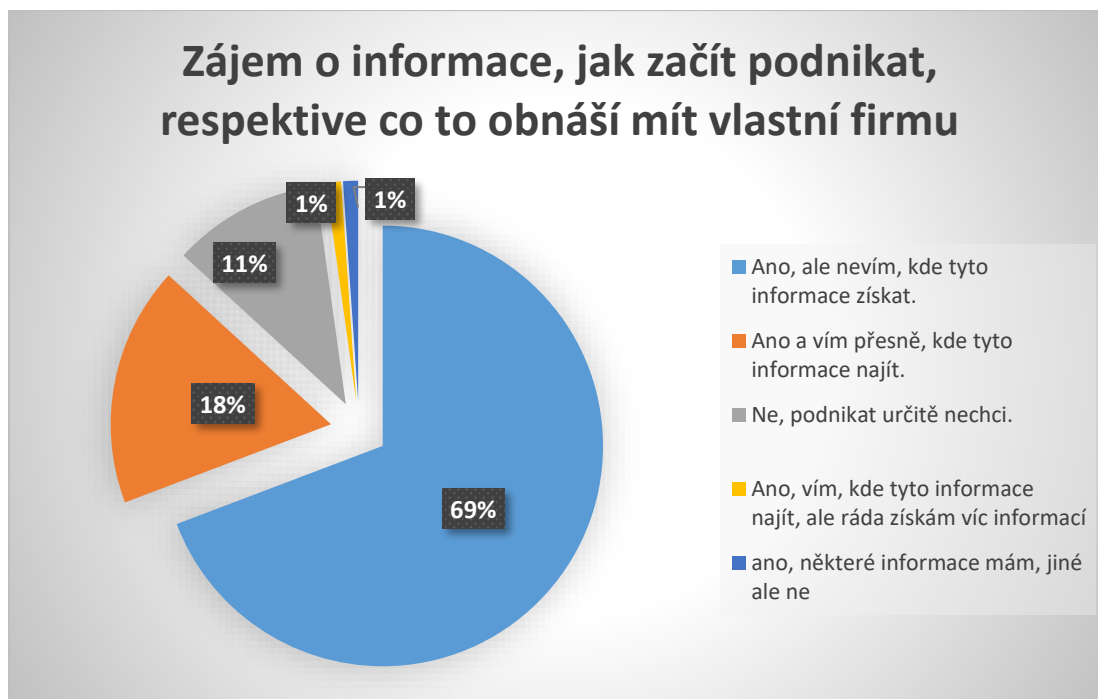
EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Graf č. 6 Obory podnikání, zdroj dotazníkové šetření

Studenti při otázce, zda mají zájem o více informací, jak začít podnikat, respektive co všechno podnikání obnáší, odpovídali nejčastěji tak, že zájem mají – nicméně bohužel netuší kde informace získat.

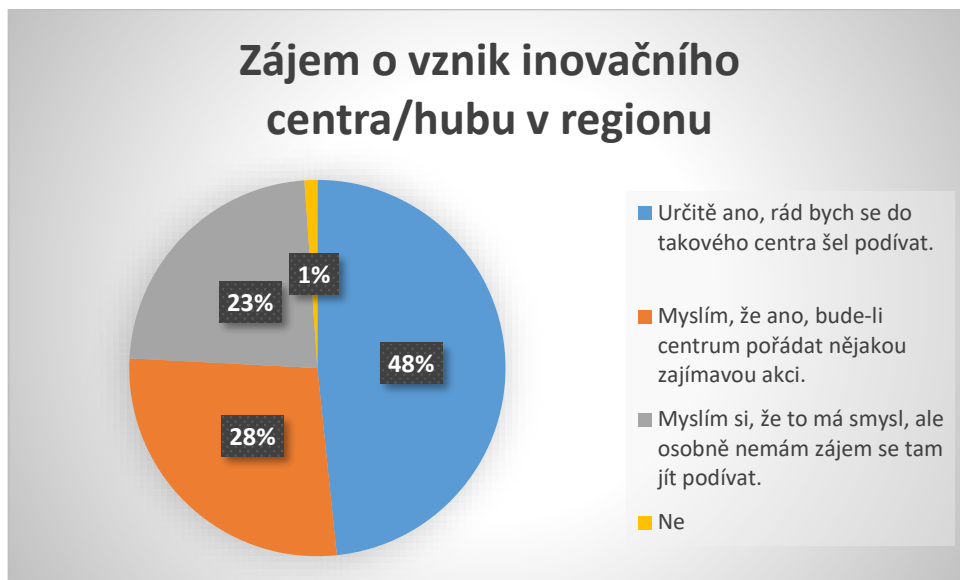
Graf č. 7 Zájem o informace, jak podnikat, zdroj dotazníkové šetření

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Respondenti na dotaz, zda by měli zájem o vznik, popřípadě existenci inovačního centra s navazující exkurzí do tohoto centra byl projeven ve většině případů zájem jak o vznik/existenci tak i o exkurzi, v menší míře pak byl projeven zájem pouze o účast na akcích tohoto inovačního centra viz graf 8.

Graf č. 8 Zájem o vznik inovačního centra a exkurze do něj, zdroj dotazníkové šetření

Dále byl respondent požádán o specifikaci svého zájmu formou výběru formy vzdělávání v oboru podnikání. Dominantní odpovědí byl zájem o přednášky odborníků či již úspěšných podnikatelů v místě školy, dále byl projeven veliký zájem o možnost exkurze do inovačního centra s možností prezentace nejmodernějších technologií a posledním bodem, o který byl projeven větší zájem, byla možnost účastnit se přednášek, popřípadě seminářů přímo v inovačním centru. Zajímavým dodatečným bodem je existence zájmu o hackathony na inovační témata, jak je zdokumentováno na grafu č. 9.

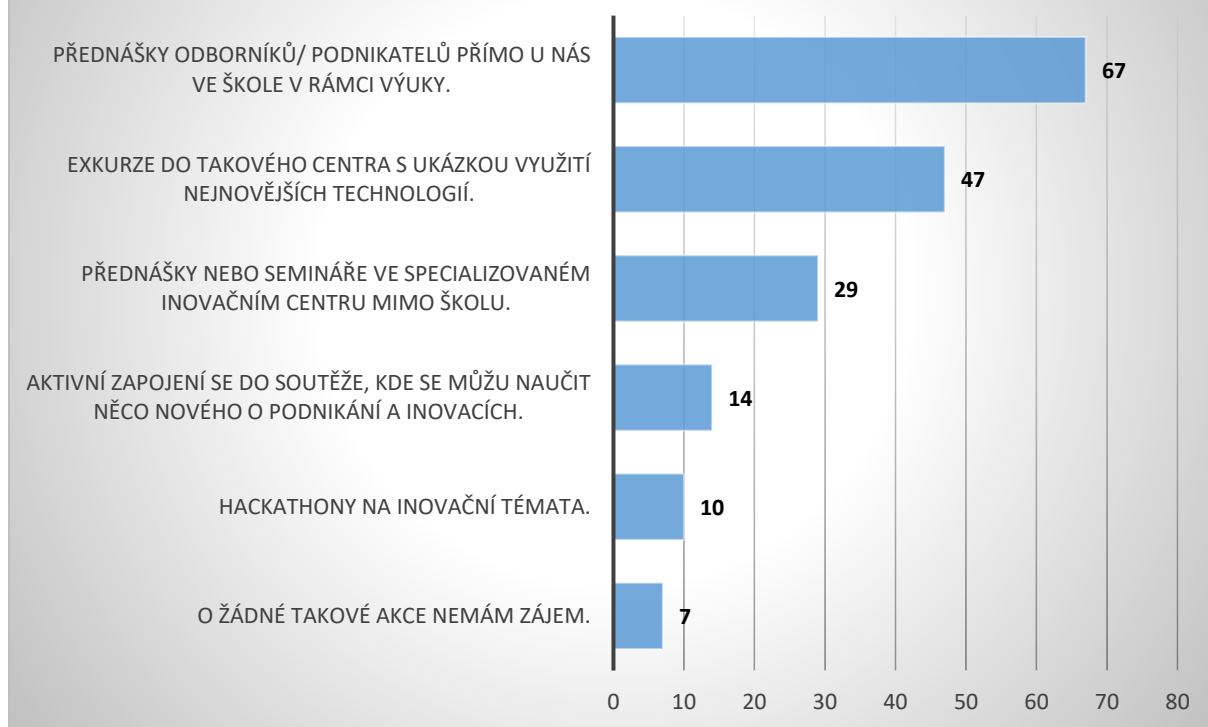

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Jaká forma vzdělávání v oblasti podnikání a inovací by pro Vás byla zajímavá?

Graf č. 9 Preferovaná forma vzdělávání, zdroj dotazníkové šetření

Studenti byli dále tázáni, v jakých otázkách by uvítali pomoc. Zde je evidentní zájem o pomoc/poradenství se zákonnými povinnostmi týkajícími se například se založením firmy, účetnictví, registrace, DPH a jiné. Dále byl projeven zájem o pomoc s financováním, popřípadě napojení na správného investora a o třetí nejdominantnější zájem se dělí zájem o dotační servis/poradenství s pomoci na vypracování podnikatelského záměru viz graf č. 10.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zájem o pomoc v začátcích svého podnikání

Graf č. 10 Témata pomoci, o která by začínající podnikatelé měli zájem, zdroj: dotazníkové šetření

Souhrnná analýza

Ze získaných dotazníků lze shrnout následující závěry – dotazník byl vyplněn pestrými respondenty, docházejícími na různé střední školy s různým zaměřením. V těchto dotaznících jsou rovnoměrně zastoupeny všechny ročníky, přičemž nadpoloviční většina respondentů přišla do kontaktu s výukou zaměřenou na podnikání. Ze všech respondentů uvažovala o podnikání nadpoloviční většina, a to převážně v odvětví kreativního průmyslu, zemědělství a IT. Zájem o informace, jak podnikat, popřípadě jak založit a vést firmu má nadpoloviční většina, bohužel neví, kde tyto informace dohledat. Povzbudivé je, že existuje nezanedbatelná skupina respondentů, která se orientuje a ví, kde informace dohledat.

Na otázky ohledně potenciálního vzniku inovačního centra v dosažitelné vzdálenosti byly výsledky povzbudivé, kdy téměř polovina respondentů měla zájem o vznik takového centra a měli také zájem o návštěvu takového centra. Co se týče zájmu o vzdělávání byl největší zájem o přednášky přímo ve školách, popřípadě návštěvou inovačního centra, kde jsou využívány nejnovější technologie.

Dále respondenti specifikovali zájem o pomoc v začátcích svého podnikání hlavně s naplněním zákonných povinností/registrací/účetnictvím/založením firmy a až druhou nejběžnější odpovědí byl zájem o pomoc s napojením na investora, popřípadě pomoc s dotačním poradenstvím.

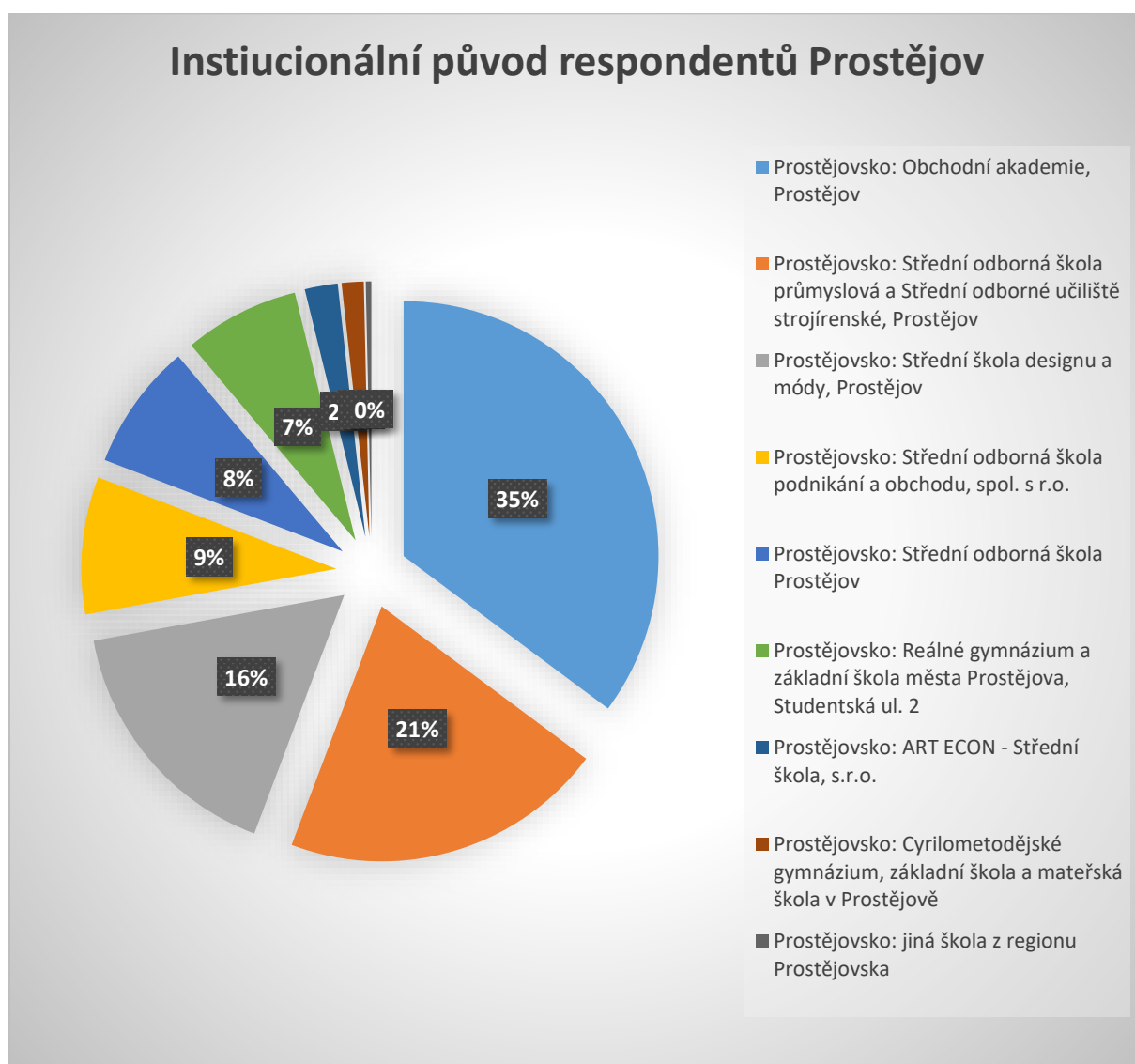
EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Prostějovský region

Na Prostějovsku bylo vyplněno respondenty celkem 287 dotazníků ze škol viz graf č. 11. Nejvíce dotazníků bylo vyplněno studenty z Obchodní akademie Prostějov. Dále se dotazníkového šetření účastnili studenti Střední odborné školy průmyslové a Středního odborného učiliště strojírenského v Prostějově, studenti Střední školy designu a módy Prostějov, Střední odborná škola podnikání a obchodu Střední průmyslové školy a studenti dalších škol.

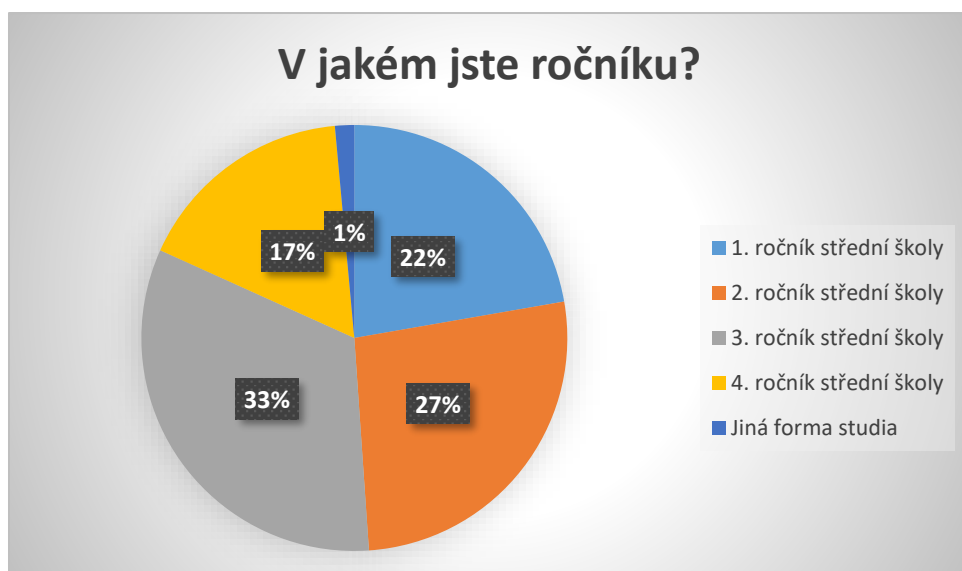
Graf č. 11 Institucionální původ respondentů Prostějov, zdroj dotazníkové šetření

Dotazovaní studenti byli rovnoměrně studenti všech ročníků střední školy, výjimky tvořil jeden student studující základní školu a dva studenti studující nástavbu viz graf č. 12.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Graf č. 12 Dokumentace rovnoměrného věkového zastoupení studentů, zdroj dotazníkové šetření

Nejvíce zastoupen mezi respondenty byl studijní obor Účetnictví, Ekonomika, Finanční poradenství a Daně, následován oborem Strojní mechanik (zámečnick) a multimediální tvorba viz graf č. 13.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Přehled oboru studia

Graf č. 13 Obory studia respondentů, zdroj dotazníkové šetření

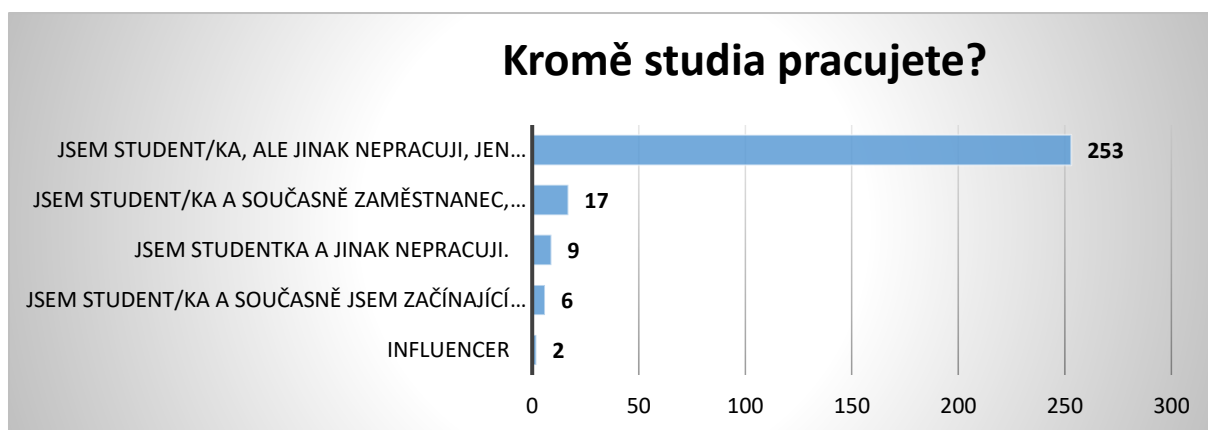
Co se týče odpovědí na otázku, zda respondenti pracují při studiu, byly odpovědi vcelku povzbudivé. Naprostá většina studentů si nepravidelně přivydělává na brigádách, dále existuje skupina studentů, která již pracuje, a dokonce se objevili respondenti označující se za infulcency.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Graf č. 14 Počty již pracujících studentů při studiu, zdroj dotazníkové šetření

Odpovědi týkající se dotazu, v jakém odvětví respondenti zvažují podnikání, bylo nejdominantnější zájem o kreativní obory, design a módu. Další časté odpovědi se týkaly oborů poradenství, právních služeb a IT viz graf č. 15.

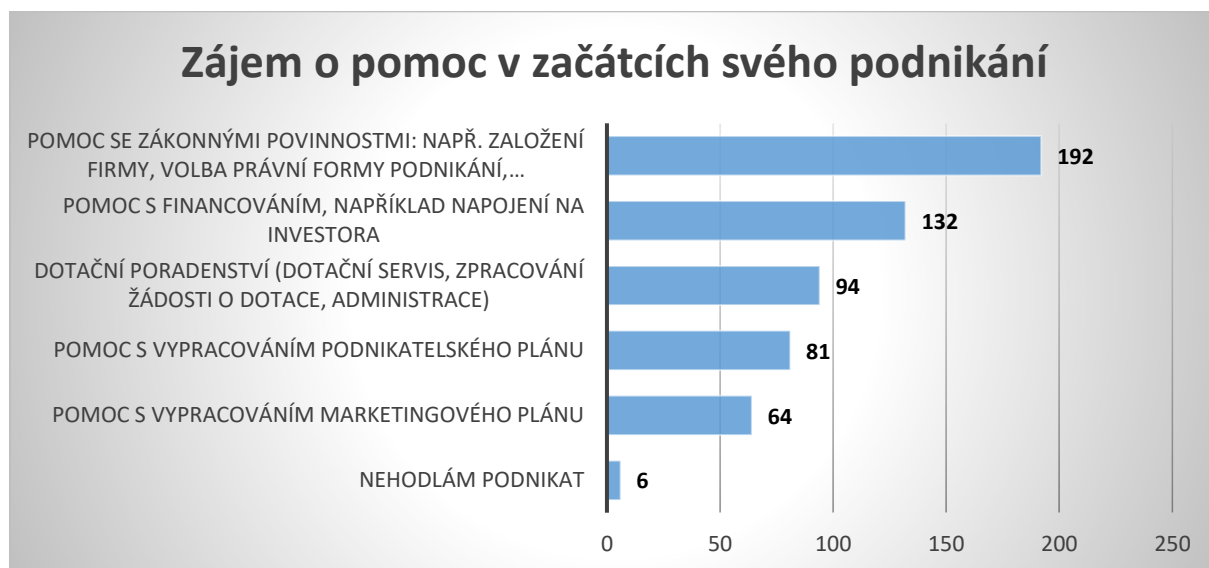
Graf č. 15 Oblasti zájmu respondentů o podnikání na Prostějovsku, zdroj dotazníkové šetření

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Co se týče zájmu o pomoc s podnikáním byli respondenti v zásadě jednotní – většina by uvítala pomoc se zákonnými povinnostmi, přibližně polovina respondentů by byla ráda za pomoc s financováním a hledáním investora a pouze třetina respondentů by měla zájem o dotační poradenství/servis.

Graf č. 16 Nejprínosnější typ pomoci dle respondentů, zdroj dotazníkové šetření

Souhrnná analýza

Ze získaných dotazníků lze shrnout následující závěry – dotazník byl vyplněn pestrou škálou respondentů, docházejícími na různé střední školy s různým zaměřením. V těchto dotaznících jsou rovnoměrně zastoupeny všechny ročníky. Ze všech respondentů uvažovala o podnikání nadpoloviční většina, a to převážně v odvětví kreativního průmyslu, poradenství a IT.

Na otázky ohledně potenciálního vzniku Inovačního centra v dosažitelné vzdálenosti byly výsledky povzbudivé, kdy téměř všichni respondenti měli zájem o vznik takového centra a měli také zájem o návštěvu/práci v takovémto centru.

Dále respondenti specifikovali zájem o pomoc v začátcích svého podnikání hlavně s naplněním zákonných povinností/registrací/účetnictvím/založením firmy a až druhou nejběžnější odpovědí byl zájem o pomoc s napojením na investora, popřípadě pomoc s dotačním poradenstvím.

Jesenický region

Průzkum na Jesenicku byl proveden formou osobního strukturovaného dotazování s řediteli škol, popřípadě s kariérními poradci těchto škol a lze tyto informace považovat za odborné posouzení aktuální situace.

První školou, kterou jsme se zabírali je Gymnázium Jeseník. Žáci zde o podnikání nijak výrazně neuvažují, protože většina směřuje na vysokou školu. Na všeobecném gymnáziu navíc chybí specializované předměty, které by měly rozšířit povědomí o výhodách a rizicích podnikání.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

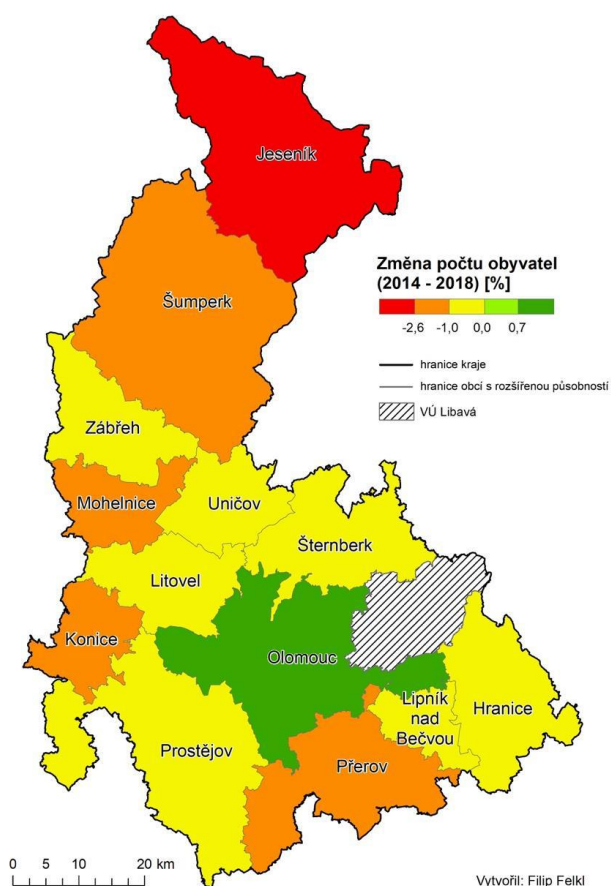

Dále byla kontaktována Střední průmyslová škola v Jeseníku. Škola momentálně monitoruje, kolik absolventů začalo v nějaké době po opuštění školy podnikat. Výsledky budou známy během školního roku 2021, dosud vyzorované ambice studentů o podnikání se dlouhodobě pohybují kolem 5 - 10 %. Zde se nabízí prostor pro pomoc těmto zájemcům.

Představitelé Hotelové školy V. Priessnitze a Obchodní akademie Jeseník v rámci dotazování nejčastěji zmiňovali, že studenti se na podnikání nezaměřují z důvodu orientace na navazující studium (VOŠ), popřípadě plynule po absolutoriu přechází do pracovního poměru. Na základě diskuzí s kariérním poradcem je zde evidován prostor pro motivaci studentů směrem k podnikání, chybí však konkrétní nástroje, jak toho dosáhnout.

Na Střední škole gastronomie, farmářství a služeb jsou zde z povahy školy k podnikání „předurčené“ gastronomické obory, cukráři, pekaři, řezníci a dle informací od kariérního poradce až třetina žáků o podnikání uvažuje. Je zde tedy značný prostor a potenciál pro preinkubační a inkubační aktivity realizované na škole.

Jesenický region se dlouhodobě potýká s úbytkem obyvatelstva v produktivním věku („brain drain“). Dlouhodobou podporou podnikavosti na Jesenicku a potenciálním zvyšováním počtu podnikajících absolventů středních škol, lze přispět k řešení komplexnějšího problému Jesenicka, a sice vylidňování zobrazené na obrázku níže. V případě, že na Jesenicku budou zůstat lokální podnikatelé, popřípadě zaměstnavatelé v inovativních oborech,lepší to celkovou situaci v regionu.

Obrázek 1 Změna počtu obyvatel v SO ORP Olomouckého kraje, zdroj Strategie rozvoje územního obvodu OK v 2021-2027

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Závěr

Tento dokument by měl sloužit jako podklad pro monitoring zájmu o podnikání na středních školách ve vybraných regionech Olomouckého kraje, jmenovitě se jedná o region Prostějovsko, Přerovsko a Jesenicko. Byl zjištěn nezanedbatelný zájem studentů o podnikání, nicméně většina těchto studentů vnímá komplikace spojené s vyhověním všem zákonným povinnostem a zejména chybí studentům pozitivní motivace. Do budoucna by bylo přínosné motivovat studenty přednáškami a prezentacemi „success stories“ podnikatelů z regionu, popřípadě realizovat jiné podpůrné činnosti. Co se týče dominantních zájmů je překvapující značný zájem o kreativní odvětví, naopak není překvapivý zájem o podnikání v sektoru IT, což kopíruje globální trendy.

Zdroje

Dotazníkové šetření Prostějovsko pro studenty středních škol realizované Inovačním centrem Olomouckého kraje

Dotazníkové šetření Přerovsko pro studenty středních škol realizované Inovačním centrem Olomouckého kraje

Strukturované rozhovory s řediteli a kariérními poradci na středních školách v jesenickém regionu realizované Inovačním centrem Olomouckého kraje

Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje pro období 2021–2027

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

